

Lärande utvärdering

Slutrapport

Milja Reunanen

2014-02-14

Projektet Jobb IN har arbetat för att mobilisera utrikesfödda långtidsarbetslösa till arbete, starta eget företag eller fortsatta studier. Deltagarna har kommit från Örebro och södra delen av Örebro Län och rekryteras i samverkan mellan Örebro Kommun, Arbetsförmedlingen och Jobb IN. Jobb IN har pågått under perioden 2011-01-15 till 2013-12-31. 612 deltagare har deltagit varav 313 kvinnor och 299 män. Över 70 % av deltagarna har gått vidare till arbete, eget företagande eller fortsatta studier vid avslut i Jobb IN. Denna rapport utgår från frågeställningarna: Vilka resultat har uppnåtts när det gäller; långsiktiga mål, huvudmål och delmål?, Hur upplever deltagarna måluppfyllelsen när det gäller en tydligt förstärkt självbild, ökad inre drivkraft och mer positiv framtidstro?, Vilka framgångsfaktorer har projektet?, Hur arbetar projektet med jämställdhet och tillgänglighet?, Hur fungerar den fördjupade samverkan mellan projektet, Arbetsförmedlingen och kommunens försörjningsstödenhet?

Innehåll

Bakgrund	2
Mål och syfte	2
Frågeställningar	3
Metod	3
Resultat i projektet	4
Huvudmål	4
Deltagarnas förutsättningar att nå arbetsmarknaden	5
Delmål	6
Lärmiljöer	7
Samarbete med arbetsgivare	7
Långsiktigt mål	8
Jämställdhet och tillgänglighet	8
Organisatoriska förutsättningar	8
Reflektioner och slutsatser	9
Bilagor	11
Källförteckning	11

Bakgrund

Projektet Jobb IN har arbetat för att mobilisera utrikesfödda långtidsarbetslösa till arbete, starta eget företag eller fortsätta studier. Deltagarna har kommit från Örebro och södra delen av Örebro Län och rekryteras i samverkan mellan Örebro Kommun, Arbetsförmedlingen och Jobb IN. Projektet har genomförts som ett ESF –projekt inom programområde 2.

Jobb IN har pågått under perioden 2011-01-15 till 2013-12-31. Antalet platser har varit 120 per år. Arbetssättet har fokuserat på individens/deltagarnas egna förmågor och förutsättningar. Genom ett utbrett kontaktnät har målsättningen varit att stödja deltagare till anpassad praktik, målstyrd utbildning eller till att starta eget, individuellt eller i kooperativ. Projektet har haft som en viktig målsättning att deltagarna ska få tydligare självbild, ökat självförtroende och vidga sitt engagemang för egen utveckling.

Projektet har ytterligare en målsättning att fördjupa samarbetet mellan de aktörer som verkar för att etablera långtidsarbetslösa utrikesfödda på arbetsmarknaden i Örebro län. Aktörerna har bestått av Arbetsförmedlingarna i Örebro län, Örebro kommun och arbetsgivare i länet. Jobb IN har även haft som mål och syfte att påverka attityder och fördomar på den lokala arbetsmarknaden i Örebro län. Projektet har prövat att förändra attityder genom att synliggöra, tydliggöra samt utmana både internt i projektet, i dialogen med deltagare samt externt, i dialog med samverkansparter och arbetsgivare.

Projektägare har varit Management och kompetensutveckling i Mellansverige AB och projektledare har varit Abdi Abdullahi under hela projektiden. Utvärderingen har genomförts som en lärande utvärdering under genomförandefasen av RR Consulting. Utvärderare och projektledning har haft löpande kontakt under perioden och haft månadsvisa uppföljningar. Dessa avstämningar har fokuserat på att diskutera projektets utveckling och studerat måluppfyllelse samt aktiviteter.

Mål och syfte

Utvärderingen har analyserat projektets genomförandefas samt studerat projektets måluppfyllelse. Utredningens målsättning har varit att identifiera samt förklara projektets framgångsfaktorer och målformuleringar. Projektets målsättningar som formulerats i ansökan och genomförandefasen har följts upp och diskuterats för att möjliggöra ett lärande.

Utvärderingen har granskat kritiskt: resultat, aktiviteter, organisatoriska förutsättningar och utrönt Jobb IN:s långsiktiga effekter. När det gäller de långsiktiga effekterna är fokus på att följa hur Jobb IN bidragit till att fördjupa samverkan och dialogen mellan de aktörer som är involverade vid etableringen av långtidsarbetslösa utrikesfödda på arbetsmarknaden samt hur projektet bidragit till att överbrygga hinder, attityder och fördomar på den regionala arbetsmarknaden i Örebro.

När det gäller projektets huvudmål har dessa handlat om andel deltagare som avslutats i arbete, start av eget företag, kooperativ eller studier och att deltagarna fått tydligare självbild, ökat sina språkkunskaper i det svenska språket, ökat självförtroende och vidgat sitt engagemang för egen

utveckling. Fynden har rapporterats löpande muntligen till projektledningen för att möjliggöra direkta korrigeringar och utveckling av projektet. Utvärderingen har haft som målsättning att bidra till lärande under genomförandefasen. De fynd som gjorts i utvärderingen har återförts kontinuerligt till projektledningen.

Frågeställningar

Utvärderingen ska ge svar på hur väl och på vilket sätt projektet mobiliserat utrikesfödda långtidsarbetslösa till arbete, start av eget företag, start av kooperativ eller fortsatta studier. Då utvärderingen genomförts med ett lärande förhållningssätt är det av vikt att följa upp hur samverkan fungerat och fördjupats mellan de olika aktörerna; Arbetsförmedlingen och kommunens försörjningsstödenhet. Vidare har utvärderingen följt upp projektets genomförande i form av personella resurser, tillgänglighet och jämställdhetsintegrering.

Utvärderingen har utgått från följande frågeställningar:

- Vilka resultat har uppnåtts när det gäller; långsiktiga mål, huvudmål och delmål?
- Hur upplever deltagarna måluppfyllelsen när det gäller en tydligt förstärkt självbild, ökad inre drivkraft och mer positiv framtidstro?
- Vilka framgångsfaktorer har projektet?
- Hur arbetar projektet med jämställdhet och tillgänglighet?
- Hur fungerar den fördjupade samverkan mellan projektet, Arbetsförmedlingen och kommunens försörjningsstödenhet?

Metod

Utvärderingen har genomförts med ett kvalitativt förhållningssätt, detta för att kunna hitta och förklara det unika samt finna sambanden mellan måluppfyllelse och insats. Observationer har gjorts i projektet och bland deltagare samt nyckelpersoner har intervjuats. Fokusgrupp har genomförts med ett slumpmässigt urval av deltagare. Vidare har anonym enkätstudie genomförts i två omgångar med deltagare, en studie i december 2012 och en i november 2013. Utvärderare har analyserat data från enkätstudier, samtalsintervjuer, fokusgrupp, observationer och dokumentation samt rapporterat fynden löpande muntligen till projektledningen. Även skriftlig delrapport har upprättats i december 2012.

Resultat i projektet

När det gäller resultaten i Jobb IN har utvärderingen tittat på detta genom att dela in målen i långsiktiga mål, huvudmål, delmål.

Långsiktigt mål 1	Fördjupa samverkan och dialogen mellan aktörer involverade i etableringen av utrikesfödda i Örebro län.	Har Jobb IN fördjupat samverkan och på vilket sätt? Varför är samverkan mellan olika aktörer svårt?
Långsiktigt mål 2	Påverka attityder bland arbetsgivare och deltagare i Örebro län.	Har Jobb IN påverkat attityder och på vilket sätt?
Huvudmål	<ul style="list-style-type: none">-minst 30% av deltagarna i projektet skall erhålla ett förvärvsarbete.-minst 5% av deltagarna i projektet skall starta företag, individuellt eller kooperativt.-minst 20% av deltagarna skall fortsätta i studier.-minst 70% av deltagarna skall ha fått tydligt förstärkt självbild, ökad inre drivkraft och mer positiv framtidstro.	Vilken lösning har deltagarna nått vid avslut i projektet och varför finns eventuell diskrepans mellan mål och utfall?
Delmål 1	För deltagarna förbättra befintliga och utveckla nya former för lärande.	Har projektet bidragit till att utveckla lärandemiljöer?
Delmål 2	Nya kontakter ska etableras med arbetsgivare.	Varför är det svårt att få arbetsgivare att samarbeta?

Huvudmål

612 deltagare har deltagit varav 313 kvinnor och 299 män. Av deltagarna har 59 deltagare varit i åldersspannet 16-24 år varav 32 kvinnor och 27 män. 154 deltagare har avslutats i arbete, i någon form, dvs. 25 %. 81 kvinnor vilket innebär att 26 % av kvinnorna har fått arbete. 73 män vilket ger 24 %. 272 deltagare har gått vidare till studier eller utbildning i någon form, dvs. 44 %, 142 kvinnor och 130 män. Nio deltagare (sex män, tre kvinnor) har startat eget företag. Sju deltagare har även avslutats till fortsatt arbetsförmågeutredning. Vi vet att i målgruppen finns deltagare med icke diagnostiserade funktionsnedsättningar och även trauma som påverkar arbetsförmågan. Att fånga upp dessa deltagare är en utmaning och något som kräver ökad samverkan mellan de olika aktörerna. Det är väsentligt att deltagaren snabbt får rätt stöd.

Ingen deltagare har avslutats till start av kooperativ.

84 % av deltagarna vittnar om att deras möjligheter att få arbete ökat i och med deltagande i Jobb IN. I fokusgrupp, observationer och intervjuer framkommer att deltagarna ser att orsaken till detta är i många fall att de för första gången lärt sig tala svenska och att de har större förståelse för den svenska arbetsmarknaden.. Deltagare vittnar även om att de fått meningsfulla praktikplatser under sitt deltagande i Jobb IN. Praktikplatserna har i flera fall fungerat yrkesorienterade och har minskat avståndet till arbetsgivarna. Deltagarna har prövat olika yrken och arbetsplatser för att komma fram till en tänkbar yrkesinriktning.

71 % av deltagarna uppger i enkätstudien att deras möjligheter för fortsatta studier ökat. Även detta har ett samband med språkutvecklingen som deltagarna haft i Jobb IN. En ytterligare förklaring som framkommer är att projektet arbetat aktivt med att tydliggöra och synliggöra olika utbildningsmöjligheter för deltagare. Deltagarnas kunskaper om utbildningsvägar och utbildningsväsendet har varit mycket lågt vid start av sitt deltagande. I intervjuerna med fokusgruppen framgår det att deltagarna har under Jobb IN lärt sig vikten av utbildning och fått kunskap om hur man påbörjar studier i Sverige.

Jobb IN hade redan i ansökan uttryckt att graden av måluppfyllelse är beroende av i vilken mån rekryteringsprocessen möter krav på deltagarnas förkunskaper och förutsättningar att nå arbetsmarknaden. Nedan följer en vidare analys till varför projektet inte fullt ut uppfyllt sitt huvudmål.

Deltagarnas förutsättningar att nå arbetsmarknaden

Jobb IN hade i ansökan formulerat väldigt offensiva mål med tanke på den målgrupp som har deltagit. Vi ser även att deltagare som kommer från kommunen och från Arbetsförmedlingen har mer lika förutsättningar att etablera sig på den reguljära arbetsmarknaden än förväntat. Jobb IN har använts av både kommun och Arbetsförmedlingen för att anvisa deltagare som står långt från arbetsmarknaden och som haft behov av stort stöd för att kunna lära sig svenska språket och få fördjupad samhällsorientering. Det har varit i stor utsträckning deltagare som inte tillgodogjort sig svenska språket i tidigare insatser. Exempelvis har Jobb IN haft deltagare som varit i 20 år i Sverige och fortfarande haft behov av tolk i sina kontakter med myndigheter.

Det är även bevisat att deltagarna har ett stort behov av att lära sig det svenska språket innan de blir "Jobbready". Vidare har deltagarna stort behov att etablera ett värdefullt nätverk på den lokala orten. Med värdefullt menas att det ingår personer i deltagarens nätverk som är etablerade på den reguljära arbetsmarknaden. Detta ökar även deltagarens inre drivkraft till att själv närma sig arbetsmarknaden om hon/han ser att andra har lyckats. Det är även bevisat att om många i ett nätverk arbetar kan det sprida sig. (Fredriksson och Åslund, 2005). Sambandet lyfts även fram av Edin m.fl. (2009) där de påvisar att det är bra för utrikes födda barns grundskolebetyg om det finns högutbildade landsmän i närområdet.

Deltagare som rekryterats till Jobb IN har i flera fall ett stort behov av att lära sig svenska språket. Här har Jobb IN fungerat som en andra chans för många deltagare som inte har klarat den vanliga SFI:n av olika orsaker. Personalen vittnar i intervjuer om att deltagarna har i många fall exempelvis dyslexi,

inlärningssvårigheter, post traumatisk stress disorder, ont i knän, diabetes, kol och andra fysiska åkommor. Personalen uttrycker det som att de har rollen som en kurator och ger extrastöd till personer med svåra åkommor. Dock upplever projektpersonalen det som att flera skulle behöva mer hjälp än vad projektet har möjlighet att erbjuda. Projektet har dock haft ett etablerat samarbete med Arbetsförmedlingen för att stödja deltagare till Arbetspsykologisk utredning (APU) vid behov. Arbetsförmedlingen har dock kö in i denna typ av insatser vilket i många fall medfört att deltagare trots behov av APU gått kvar i Jobb IN.

Utbildningsnivån och yrkeskunskaper hos en stor del av deltagarna har varit mycket låg. Flera deltagare har inte haft någon utbildning eller mycket korta utbildningar (mindre än fyra år) från sina hemländer. Intervjuerna med deltagarna bevisade att kvinnorna saknade utbildning till större utsträckning än män. Flertalet deltagare vittnar även om att de behöver få yrkesutbildning innan de kan få jobb. Även forskningen tyder på att ett års extra studier i Sverige ger högre inkomst oavsett var du är född visar Nordin (2007). Avkastningen är dock något lägre för utrikes födda som kom till Sverige som vuxna vilket en stor del av deltagarna i Jobb IN gjort.

Deltagarna vittnar om att de vid start i Jobb IN trots att de varit i Sverige i flera år haft mycket låga kunskaper om utbildningsmöjligheter. Något som även visat sig i ESF –projektet, Lyftkraft. Enligt utvärderingen visade det sig att trots att flera deltagare varit i Sverige upp emot 10-15 år, hade deltagarna stora kunskapsluckor kring hur samhället och dess instanser verkar (Odén, 2012). Detta har även identifierats i Jobb IN.

Bilden är att Jobb IN har förberett deltagare som inte nått lösning i projektet till att ha möjlighet att tillgodogöra sig en yrkesutbildning, genom att en så stor andel av deltagarna vittnar om att deras svenska blivit mycket bättre och att de blivit oberoende av tolk. Vidare vittnar deltagarna unisont om att deras samhällskunskaper ökat och att de fått kunskaper om hur Sverige fungerar och hur man går tillväga för att exempelvis söka jobb. Flertalet deltagare har även fått en tydlig yrkesinriktning genom deltagandet i Jobb IN. Exempelvis visar De Luna m.fl. (2008) att yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning varit särskilt bra för lågutbildade personer födda utanför Norden.

Delmål

90 % tycker att deras svenska språkkunskaper utvecklats mycket eller väldigt mycket. Ett citat från fokusgruppen som beskriver Jobb IN är; "Lärarna är toppen och nu kan jag svenska tack vare Jobb IN.". Ett annat beskrivande citat är; "Jag har bott i Sverige i tjugo år och det är första gången jag kan vara utan tolk"

Att identifiera en framgångsfaktor för att delmålet om deltagarens språkutveckling, självförtroende och samhällskunskaper överträffats med råge är inte helt enkelt. Jobb IN har haft anställda med lärarbakgrund som visat stort engagemang i deltagarnas situation vilket självklart bidragit till att det funnits förutsättningar för att arbeta med lärande. Kombinationen av olika lärmiljöer och att denna kombination har individanpassats har bidragit till att påskynda och möjliggöra språkutveckling. I intervjuerna vittnar deltagarna om att särskilt interaktion med andra deltagare har varit avgörande för språkutvecklingen. Deltagarna betonade att innan Jobb IN kände de sig avskilda och lärde sig aldrig det svenska språket på grund av avsaknad av socialt umgänge utanför sin familj.

Lärmiljöer

Deltagarna har delats in i fyra grupper utifrån sina resultat på prov som genomförts vid start i projektet. Detta har möjliggjort att undervisningen i Jobb IN kunnat anpassas för deltagarnas kunskapsnivå på ett bättre sätt. Övningar och material har individanpassats. Deltagarna är mycket nöjda med det material och de övningar som funnits tillhands i Jobb IN.

Att projektet krävt deltagarens engagemang och närvaro heltid har även det bidragit till att deltagare lärt sig språket. Denna närvaro har även bidragit till att deltagare har på fikaraster, lunchpauser etc. samtalat om vardagliga händelser på svenska med andra deltagare vilket påskyndat språkutvecklingen. En del deltagare har även deltagit lång tid i Jobb IN upp till ett och ett halvt år. Att ge deltagare tid för sin språkutveckling har varit en framgångsfaktor. Det har även gjort att läraren lärt känna deltagaren och kunnat individanpassa undervisningen och även haft möjlighet att komplettera med språkpraktik som utgått från deltagarens förutsättningar. Deltagarna har genomfört praktiker där de fått praktisera svenska språket på en arbetsplats vilket ökat deltagarnas självförtroende.

Samarbete med arbetsgivare

Forskningen visar att den svenska arbetsmarknaden är etniskt segregerad. (Skans och Åslund, 2005). Ett avgränsat kontaktnät och brist på referenser är några troliga orsaker till svårigheterna för utrikes födda att få sina första jobb. Vidare visar studien att småföretag inte utgör någon särskilt vanlig inkörsport till arbetsmarknaden för invandrare.

Jobb IN har i genomsnitt haft kontakt med fem arbetsgivare i veckan varav tre varit SME företag. Detta innebär att projektet har haft kontakter med hundratals arbetsgivare i Örebro län. I dessa kontakter har projektpersonalen ofta hanterat kulturkrockar. Exempelvis har vissa arbetsgivare krävt att deltagare ska ta av sig slöjan. Projektpersonalen har då haft dialoger med arbetsgivare och i många fall fått arbetsgivare att tänka i nya banor. Projektpersonalen vittnar om att det funnits tidsbrist för att arbeta med arbetsgivarkontakter i den utsträckning som skulle behövas. Dock är fem arbetsgivarkontakter i veckan en relativt hög andel kontakter.

En arbetsgivarkontakt innebär i många fall att kontakt behöver initieras med deltagarens arbetsförmedlare för beslut kring praktikplacering, instegsjobb etc. Dessa kontakter har fungerat smärtfritt enligt handledarna på Jobb IN och samarbetet mellan projektpersonalen och arbetsförmedlarna har varit smidig.

Jobb IN har även organiserat workshops vid fyra tillfällen där arbetsgivare, deltagare, arbetsförmedlingen och Örebro kommun medverkat. Vid dessa workshops har hinder och möjligheter till anställning lyfts. Projektledningen har även utmanat fram diskussioner kring fördomar för att medvetandegöra och skapa förutsättningar för att hantera dessa.

Långsiktigt mål

Beträffande det långsiktiga målet i föreliggande projekt har fokus varit att fördjupa samverkan och dialogen mellan de aktörer som är involverade vid etableringen av långtidsarbetslösa utrikes födda på arbetsmarknaden. Projektet har även haft som mål att ständigt överbrygga hinder, attityder och fördomar på den regionala arbetsmarknaden i Örebro.

Målet har varit att hos deltagarna skapa en större självständighet i det svenska samhället, genom en ökad kompetens i det svenska språket samt genom att skapa en djupare förståelse för det svenska samhället och den svenska arbetsmarknaden. Målet har även varit att på så vis skapa självförsörjande individer, genom erhållet förvärvsarbete, start av individuellt eller kooperativt företag eller övergång till fortsatta studier.

Jobb IN har lyckats delvis med sitt långsiktiga mål. Framförallt har projektet arbetat aktivt med att påverka attityder bland arbetsgivare och deltagare. När det gäller deltagare har arbetet genomförts genom reflektioner och att utmana fram deltagarnas fördomar och förutfattade meningar. Med arbetsgivare har arbetet genomförts med workshops och med i den dagliga kontakten med dem.

Den andra delen av arbetet att fördjupa samarbetet mellan kommun, arbetsförmedling och andra aktörer involverade i etableringen av utrikesfödda i Örebro län har lyckats framförallt på den operativa nivån. Handledare/lärare på Jobb IN har genom sina kontakter med både arbetsförmedlare och kommunen bidragit till att fördjupa samverkan i det dagliga arbetet

Jämställdhet och tillgänglighet

Jobb IN har arbetat medvetet med att göra projektet tillgängligt för deltagare med olika funktionsnedsättningar. Detta har skett i stor utsträckning genom att individanpassa upplägg genom att använda olika pedagogik och ha både kompendier och filmer. Lokalerna har varit anpassade.

Jobb IN arbetar med jämställdhetsfrågor integrerat i övriga frågor. Exempelvis vid studiebesök på arbetsplatser diskuteras efteråt hur arbetsplatsen arbetar med jämställdhet. Lärarna/handledarna har integrerat frågor om jämställdhet genom övningar, som till exempel genom att samtala om arbetsfördelningen i hemmet mellan kvinnor och män. Detta har sedan mynnat ut i genusinriktade värdediskussioner. Utöver det har lärarna varit uppmärksamma på att alla får säga sitt, och gett extra uppmuntran samt uppmärksamhet till kvinnorna.

Organisatoriska förutsättningar

Jobb IN har haft en projektledare som har 10 års erfarenhet av att leda ESF –projekt. Detta har varit en styrka i projektet. Förutom projektledare har projektet haft två handledare och dessa har haft lärarbakgrund och erfarenhet kring hur anpassningar görs för målgruppen. Något som varit centralt för att lyckas med den pedagogiska processen.

Styrgruppen har sammanträtt vid behov och projektledaren har haft dialog med AF chefer i Örebro län under hela projektiden. Örebro kommun har deltagit i styrgruppen. Styrgruppsarbetet kunde ha drivits mer aktivt och målmedvetet för att lyckas fullt ut med målsättningen om fördjupad samverkan och implementation av projektets framgångsfaktorer i ordinarie verksamhet.

En strukturerad samverkan med Nyföretagarcentrum och Coompanion hade med stor sannolikhet bidragit till att fler deltagare hade fått möjlighet att starta eget eller kooperativ. Detta bör tas i beaktande vid framtida projekt som arbetar med målgruppen.

Reflektioner och slutsatser

Jobb IN har haft nöjda deltagare och deras språkutveckling har påskyndats genom ett deltagande. Projektet har även skapat förutsättningar för deltagarna att få nya nätverk både genom nätverk som uppstått mellan deltagare och nätverk till arbetsgivare och andra aktörer. Deltagarna har fått kunskaper i samhällsstrukturer, utbildningsväsende och arbetsmarknad genom sitt deltagande i Jobb IN. Måluppfyllelsen när det gäller förstärkt självbild, ökad inre drivkraft och en mer positiv framtidstro är överträffat med råge i projektet.

Projektet visar även att det med förhållandevis små medel går att påverka attityder och fördomar hos både deltagare och arbetsgivare. Avgörande för att lyckas är mod, att handledaren har modet att utmana och ställa frågor som kan kännas obekväma.

Att medvetet arbeta för att deltagarna pratar svenska genom en gemensam överenskommelse har varit viktigt för att påskynda språkinläringen. Detta förhållningssätt har även bidragit till att deltagarna byggt nätverk över språkbarriärer.

I framtida projekt för målgruppen, lågutbildade utomeuropeiskt födda, bör ett tydligare fokus läggas på arbetsintegrerande socialt företagande. Vi vet att denna målgrupp har svårt att konkurrera på den reguljära arbetsmarknaden.

Framgångsfaktorer som utvärderingen identifierat är:

- ❖ Daglig närvaro och kontakt
- ❖ "Eldsjälar" som arbetat som handledare/lärare
- ❖ Pedagogisk kompetens
- ❖ En variation av lärmiljöer
- ❖ Tid för språkutveckling och yrkesorientering
- ❖ Goda förebilder

Jobb IN har även haft en viktig funktion för deltagare med mycket svag konkurrenskraft på arbetsmarknaden i Örebro. Deltagarna har i många fall saknat kunskaper i svenska språket och

grundutbildning. Denna grupp har svårt att tillgodogöra sig de insatser som finns inom ramen för den ordinarie verksamheten inom Örebro kommun och i Arbetsförmedlingens regi. Jobb In har fungerat som en form av fördjupad samhällsorientering och anpassad SFI för målgrupper som inte tillgodogör sig dessa i den ordinarie verksamheten. Att ta tillvara på de metoder som utvecklats för att möta denna målgrupps behov inom Jobb IN borde vara av intresse för kommunerna. Vi vet att en stor andel av denna målgrupp fastnar i försörjningsstöd under lång tid. För att bryta detta är det av vikt att skapa förutsättningar för individerna att lära sig svenska och kunna tillgodogöra sig kunskaper kring samhällsstrukturer. Ytterligare en väsentlig beståndsdel är att ge målgruppen tid och förutsättningar för en yrkesorientering. Målgruppen saknar ofta basala yrkeskunskaper och en yrkesinriktning är ofta svårt att identifiera.

Projektet har även lyckats med de deltagare som inte nått målet om fortsatta studier eller arbete. Deltagarna har visat tydligt att deras förutsättningar för en etablering har ökat genom att deras språkkunskaper stärkts och att de fått en yrkesinriktning. Här bör Arbetsförmedlingen snabbt sätta in utbildningsinsatser för dessa deltagare så att etableringen påskyndas. Här bör även möjligheter inom arbetsintegrerande sociala företag som anställda eller kooperatörer för dessa deltagare undersökas.

Att variera lärmiljöer i etableringsinsatser bör fortsatt vara prioriterat. Att även stärka insatserna med ökade möjligheter för anpassning av pedagogik och metoder är av vikt för att lyckas i dessa insatser. Att knyta en specialpedagog till etableringsinsatser borde öka andelen som tillgodogör sig insatserna och skapar en ökad tillgänglighet. Det är ett samhällsekonomiskt problem att en så pass stor andel av målgruppen inte kan tillgodogöra sig den ordinarie verksamheten och att anpassningsmöjligheterna är begränsade.

Att integrera jämställdhetsfrågor i vardagliga aktiviteter är av vikt. På så vis sätts frågorna i ett naturligt sammanhang och deltagaren får konkreta erfarenheter att reflektera kring.

Att mäta den samhällsekonomiska vinsten av att en person som varit i Sverige i över 20 år och äntligen kan kommunicera utan tolk på svenska känns oväsentligt. Det handlar om grundläggande människovärde och här har Jobb IN haft en viktig funktion.

Bilagor

1. Rapport från enkätundersökning

Källförteckning

Enkätstudier med deltagare

Statistik gällande deltagarna från projektledningen

Avstämningsrapport efter genomförd mobiliseringsfas

Delrapporter

Samtalsintervjuer med projektledning

Samtalsintervjuer med handledare

Fokusgrupp med deltagare

Fokusgrupp med handledare

Intervju med arbetsgivare

Intervju med Arbetsförmedlare

Intervju med tjänsteman på Örebro kommun

Påverkas socialbidragsberoende av omgivningen?, Fredriksson och Åslund 2005

Bostadssegregationens effekter på flyktingbarns skolresultat, Edin m.fl. 2009

Invandrares avkastning på utbildning i Sverige, Nordin 2007

Slutrapport– Projekt Lyftkraft, Odén 2012

Effekter av yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning för deltagare under perioden 2002-04, de Luna m.fl. 2008

Ses vi på jobbet? Etnisk segregation mellan arbetsplatser 1985-2002, Skans och Åslund 2005